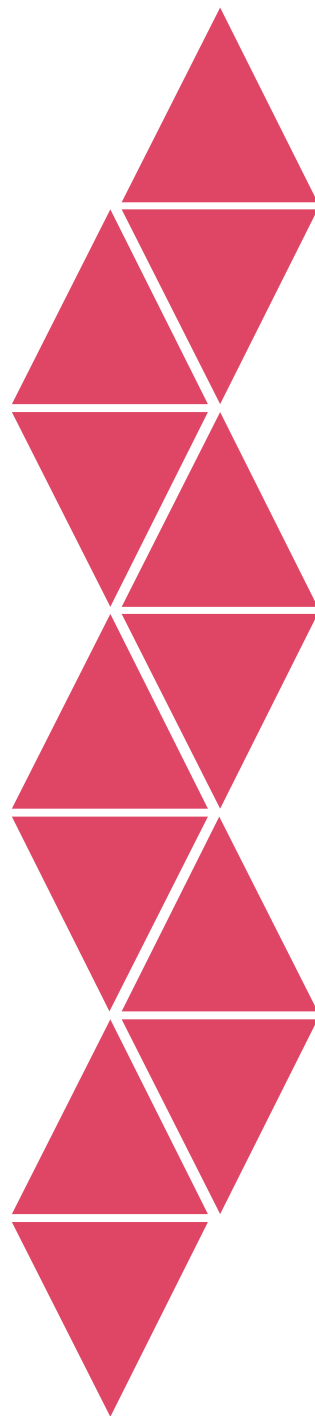
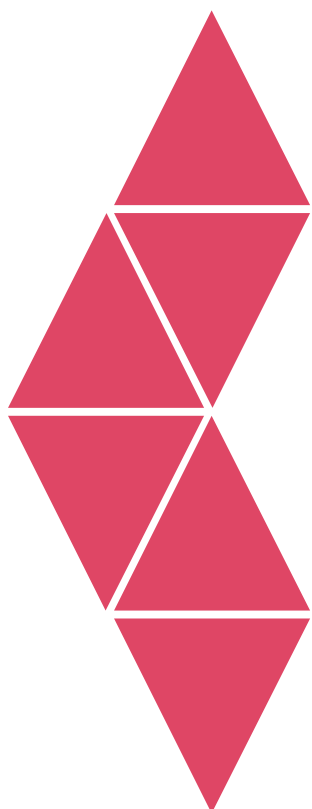

INNDRIVELSE AV PENGEKRAV

JURK

juridisk rådgivning for kvinner

FORORD

Denne brosjyren er utgitt av Juridisk rådgivning for kvinner (JURK). JURK er et studentdrevet rettshjelpiltak som gir gratis juridisk rådgivning til alle som definerer seg som kvinner.

JURK tar forbehold om regelendringer i tiden etter publisering.

Vi takker for gode innspill fra øvrige medarbeidere i JURK.

Oslo, juni 2017

Sist revidert Oslo, oktober 2020 av Zunera Waheed og Helene Eidsvåg.

INNHOLDSFORTEGNELSE

1.0 INNLEDNING	3
1.1 Brosjyrens formål	3
2.0 INNDRIVELSE AV PENGEKRAV	3
2.1 Hva er et pengekrav?	3
2.2. Hvis du har dekket en annens forpliktelse	4
2.3 Når den andre ikke betaler.....	5
3.0 TVANGSGRUNNLAG	6
3.1 Alminnelige tvangsgrunnlag	6
3.2 Særlige tvangsgrunnlag	6
Dette betyr at Neda sitt krav er tvangskraftig.	7
4.0 HVORDAN FÅ ET SÆRLIG TVANGSGRUNNLAG.....	7
4.1 Eksigibelt gjeldsbrev	7
4.2 Skriftlig meddelelse.....	10
5.0 FORSINKELSESRENTER	12
5.1 Innledning	12
5.2 Hvordan regne ut forsinkelsesrente.....	12
6.0 INNDRIVELSE MED ET SÆRLIG TVANGSGRUNNLAG.....	16
6.1 Varsel om tvangsfullbyrdelse	16
6.2 Innsigelser fra skyldner	18
6.3 Begjæring om utlegg	18
6.4 Hva kan det tas utlegg i?	19
6.5 Hva kan det ikke tas utlegg i?.....	19
7.0 INNDRIVELSE MED ET ALMINNELIG TVANGSGRUNNLAG.....	21
7.1 Særlig varslingsregel	21
8.0 FORLIKSRADET	22
8.1 Varsel etter tvisteloven § 5-2.....	22
8.2 Forliksklage	23
9.0 FORELDELSE	23
10.0 HVA KOSTER DET?	25
10.1 Hva er et rettsgebyr?.....	25
11.0 HVEM KAN DU TA KONTAKT MED?	26
11.1 Namsmannen i ditt distrikt	26
11.2 Juridisk rådgivning for kvinner	26

1.0 INNLEDNING

1.1 Brosjyrens formål

Vårt mål med denne brosjyren er å gi en kortfattet fremstilling av juridiske spørsmål som er aktuelle i forbindelse med inndrivelse av pengekrav. Formålet med brosjyren er å gjøre leseren i stand til å kreve betaling fra en som skylder penger.

Reglene kan være kompliserte. Vi håper likevel at denne brosjyren vil være til hjelp for å forstå hvordan man kan gå frem for å få tilbake penger fra en som ikke vil betale tilbake det han eller hun skylder, og hvordan man kan få hjelp fra det offentlige med å kreve inn pengene.

Brosjyren er skrevet i du-form. Noen steder bruker vi Neda og Lise som eksempel. Lise skylder Neda penger og vi vil vise hvordan Neda kan gå frem for å få pengene sine tilbake fra Lise.

2.0 INNDRIVELSE AV PENGEKRAV

2.1 Hva er et pengekrav?

Kreditor og debitor Hvis en annen skylder deg penger, har du et pengekrav mot den personen. Den andre har gjeld. Du som har krav på penger er *kreditor*. Den som skylder penger er *debitor* eller *skyldner*. Dere er *motpart* til hverandre.

Pengekravet kan komme fra et lån, fra å ha dekket en annens forpliktelse, eller det kan ha oppstått på annen måte.

2.2. Hvis du har dekket en annens forpliktelse

Hvis du skylder penger sammen med noen andre, for eksempel hvis du har tatt opp et lån sammen med en annen person, kalles dere samskyldnere. Du kan ha et pengekrav mot din samskyldner hvis du har betalt mer enn det som var avtalt at du skulle betale.

*Forholdet
utad*

Når flere personer er ansvarlige for et lån sammen vil det gjerne oppstå to spørsmål. Det ene spørsmålet gjelder forholdet mellom samskyldnerne som gruppe på den ene siden og den felles kreditor, for eksempel banken, på den andre siden.

*Forholdet
innad*

Det andre spørsmålet knytter seg til oppgjøret mellom samskyldnerne når fellesgjelden er gjort opp helt eller delvis overfor kreditor. Dette oppgjøret kalles regress.

Samskyld

Det finnes flere former for samskyld. Etter norsk rett er sideordnet solidaransvar hovedregelen. Sideordnet solidaransvar vil si at samskyldnerne er ansvarlig på lik linje overfor den felles kreditor. Kreditor kan fritt velge hvem hun vil gå på, uten å være bundet av noen bestemt rekkefølge. Det er sideordnet solidaransvar som gjelder når to eller flere tar opp et lån sammen, dersom ikke annet er avtalt med kreditor.

Regress

Når en av de sideordnede solidarisk ansvarlige samskyldnerne har gjort opp gjelden overfor kreditor, vil hun normalt ønske at også den eller de andre som er ansvarlig for lånet skal betale tilbake sin del av gjelden. Et regressoppgjør er et etteroppgjør mellom samskyldnerne for å få disse pengene tilbake. Kravet man retter mot den andre samskyldneren kalles et regresskrav.

Det er to ting som avgjør om du har et regresskrav. Det første er om du som betalte i det hele tatt har noe regresskrav mot den eller de andre skyldnerne. Dersom dere er sideordnet solidarisk ansvarlige har du krav på regress, dersom ikke annet er avtalt mellom dere.

Det andre er hvor mye du som betalte kan kreve regress for. Du har rett til regress hvis du har betalt mer enn hva du etter avtalen mellom dere skulle betale. Er det ingen holdepunkter for en bestemt fordeling, er utgangspunktet at dere skal dele gjelden likt. Det vil si at hvis du, som en av de to skyldnere, har betalt hele gjelden, kan du kreve halvparten tilbake fra den andre.

Eksempel

Neda og Lise har tatt opp et lån sammen i banken for å kjøpe en bil. Avtalen mellom Neda og Lise var at de skulle betale halvparten av bilen hver. Hvis Lise betaler ned hele lånet til banken, kan hun kreve halvparten tilbake av Neda.

2.3 Når den andre ikke betaler

Tvang

Hvis et pengekrav ikke betales frivillig, kan du som har et krav få hjelp av *namsmyndighetene* til å inndrive kravet med tvang.

Namsmyndighetene

Namsmyndighetene er namsmannen og tingretten. I noen større byer kalles namsmannen for namsfogden.

Veiledningsplikt

JURK bemerker at namsmyndighetene har plikt til å veilede deg. Du kan derfor ta kontakt med namsmyndighetene for spørsmål om inndrivelse av pengekrav.

3.0 TVANGSGRUNNLAG

Før namsmyndighetene kan inndrive et pengekrav for deg, må du ha et *tvangskraftig tvangsgrunnlag*. Man skiller mellom *alminnelige* og *særlige* tvangsgrunnlag.

3.1 Alminnelige tvangsgrunnlag

*Avgjørelse
fra
domstolene*

De *alminnelige tvangsgrunnlagene* er for eksempel en dom eller et rettsforlik. Et alminnelig tvangsgrunnlag kan normalt inndrives med hjelp fra namsmyndighetene selv om motparten har innsigelser mot kravet. En innsigelse betyr at motparten sier seg uenig i kravet.

Eksempel

Har Neda og Lise vært i forliksrådet og fått en dom som sier at Lise skal betale Neda 10 000 kroner, er dommen et alminnelig tvangsgrunnlag. Dette kan namsmyndighetene bruke til å kreve penger fra Lise, selv om Lise ikke er enig i at hun skylder penger til Neda.

Du kan lese mer om forliksrådet under punkt 8.

3.2 Særlige tvangsgrunnlag

*Utenfor
domstolene*

Særlige tvangsgrunnlag er for eksempel et *eksigibelt gjeldsbrev* eller en skriftlig meddelelse. Dette kan du lese mer om under.

Et særlig tvangsgrunnlag kan du skaffe deg uten hjelp fra myndighetene. Dette kan derfor gjøre inndrivelsesprosessen mer effektiv i de tilfellene der motparten ikke har sagt seg uenig i kravet.

3.3 Tvangskraft

Tvangsgrunnlaget må være tvangskraftig. *Tvangskraft* innebærer at kravet er forfalt (at betalingsfristen har gått ut), og at skyldneren ikke har betalt

Eksempel

Lise har lånt penger av Neda uten å betale tilbake. Neda har sendt en skriftlig meddelelse til Lise med en frist på tre uker. Lise har ikke betalt innen fristen, og Neda sitt krav har dermed forfalt.

Dette betyr at Neda sitt krav er tvangskraftig.

4.0 HVORDAN FÅ ET SÆRLIG TVANGSGRUNNLAG

4.1 Eksigibelt gjeldsbrev

Hva er et gjeldsbrev?

Et *gjeldsbrev* er et dokument som sier at en person skylder penger til en annen.

At gjeldsbrevet er *eksigibelt* betyr i hovedsak at det er skrevet i gjeldsbrevet at gjelden kan inndrives uten søksmål.

For at et eksigibelt gjeldsbrev skal være et tvangsgrunnlag må visse vilkår være oppfylt.

Skriftlig løfte om å betale penger

For det første må gjeldsbrevet inneholde et skriftlig løfte som sier hvor mye skyldneren skal betale til den andre parten.

For det andre må betalingsløftet ikke være betinget av et motløfte. Står det for eksempel i dokumentet at betaling

Ubetinget skal skje mot levering av et parti varer, er det ikke et gjeldsbrev.

Inndrives uten søksmål Til sist må det stå i gjeldsbrevet at gjelden kan inndrives uten søksmål.

Vitner Skyldneren må undertegne gjeldsbrevet med to myndige vitner tilstede. Vitnene må også signere.

Eksempel Hvis Neda og Lise lager et eksigibelt gjeldsbrev, må det stå at Lise skal betale Neda 10 000 kroner og at gjelden kan inndrives uten søksmål. De må også få to myndige personer til å skrive under på at de har sett at Lise har undertegnet gjeldsbrevet.

Hvis det står at Neda skal gi Lise et smykke mot at Lise betaler henne 10 000 kroner, så er det ikke et gjeldsbrev.

På neste side kan du se et eksempel på hvordan et eksigibelt gjeldsbrev kan se ut.

Eksigibelt gjeldsbrev

Skyldner:

Undertegnede (fullt navn):

Fødselsnummer/org.nr:

Adresse:

Postnr./-sted:

Erkjenner herved å skyldes til:

Kreditors navn:

Fødselsnummer/org.nr:

Adresse:

Postnr./-sted:

Utestående beløp:

Hovedstøl:

Kr.

Renter:

Kr.

Totalt:

Kr.

Forsinkelsesrenter kan kreves i henhold til Lov om renter ved forsinket betaling m.m. § 2.

Hele gjeldsbeløpet er forfalt til betaling og kan inndrives uten søksmål etter reglene i tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2, første ledd, bokstav (a).

Underskrift:

Sted

Dato

Skyldners signatur

For at gjelden skal kunne inndrives uten søksmål må underskriften være bekreftet av to vitner som er myndige (fødselsdato og adresse oppgis) eller av norsk dommer, notarius publicus (norsk eller utenlandsk), lensmann, lensmannsbetjent, namsmann eller namsmannsfullmektig godtatt av retten, forliksrådsmedlem, advokat, eller en advokatfullmektig, statsautorisert eller registrert revisor, autorisert eiendomsmegler, inkassobevillingshaver som er i tjeneste hos inkassator.

1. vitneunderskrift

2. vitneunderskrift

[Gjentas med blokkbokstaver]

[Gjentas med blokkbokstaver]

Fødselsdato:

Fødselsdato:

Adresse:

Adresse:

4.2 Skriftlig meddelelse

Skriftlig dokument

Et særlig tvangsgrunnlag kan være en skriftlig meddelelse. En skriftlig meddelelse er et skriftlig dokument hvor det står hva som er kravets grunnlag og størrelse. Det vil si et dokument som sier hvor mye du mener at den andre skylder deg og hva denne gjelden stammer fra, for eksempel at du har lånt den andre penger.

Du kan sende den skriftlige meddelelsen til den som skylder deg penger og be skyldneren om å betale. Det kan være lurt å ta kopi av brevet du sender.

Påkrav

En skriftlig meddelelse kan for eksempel være et påkrav (betalingsoppfordring) eller en faktura.

I utgangspunktet skal skriftlige meddelelser ikke sendes elektronisk, men det finnes imidlertid flere unntak fra denne regelen.

JURK anbefaler likevel at du sender skriftlige meddelelser per post.

På neste side ser du et eksempel på et påkrav som oppfyller vilkårene til å være en skriftlig meddelelse. Påkravet oppfyller også vilkårene til å være et tvistevarsel etter tvisteloven § 5-2 (1).

[Navnet til skyldneren]

[Adresse]

[Sted, dato]

PÅKRAV OG TVISTEVARSEL ETTER TVISTELOVEN § 5-2

Begrunnelse for kravet

Jeg, [navnet ditt], inngikk [dato] en avtale med deg, [skyldneren], om [fyll ut begrunnelsen for kravet, for eksempel at dere har inngått en skriftlig avtale].

Oppfordring om innfrielse av gjelden

Jeg, [navnet ditt], krever kroner [0000]. Beløpet bes overført til min konto [xxxx.xx.xxxx] straks, og senest innen 3 – tre – uker fra dette brevs dato.

Uteblir betalingen, vil det påløpe renter etter forsinkelsesrenteloven § 2. Videre vil rettslige skritt vurderes og ytterligere omkostninger bli belastet deg.

Dette påkravet er også et tvistevarsel, jf. tvisteloven § 5-2.

Jeg ber deg ta stilling til kravet og grunnlaget som fremkommer av dette brevet, og gi meg snarlig tilbakemelding.

Jeg forbeholder meg retten til å komme med ytterligere bemerkninger og krav i saken.

[Ditt navn]

[Signatur]

Vedlegg: som anført

5.0 FORSINKELSESRENTER

5.1 Innledning

Renter fordi noen betaler for sent

Forsinkelsesrente er en høy rente som du kan kreve fordi noen ikke betaler når de skal. Forsinkelsesrenter er ment å gi den som skylder penger en ekstra grunn til å betale pengene tilbake raskt. Man kan lage en avtale om forsinkelsesrenter, eller så kan man følge reglene som står i loven.

For å kunne kreve forsinkelsesrente etter loven, må kravet være forfalt uten at du har fått betaling. Det kan ikke være din skyld at den som skylder deg penger ikke har betalt enda

At kravet har forfalt betyr at fristen for å betale er kommet. Når kravet har forfalt kan kreditoren kreve betaling.

Forfall

5.2 Hvordan regne ut forsinkelsesrente

Forsinkelsesrentekalkulator

Per 1. juli 2020 er forsinkelsesrenten 8 % p.a. Renten justeres hvert halvår. For å finne ut hvor mye du kan kreve i forsinkelsesrenter, kan det være lurt å bruke regjeringens forsinkelsesrentekalkulator. Den finner du på nettsiden.

Fra hvilken dato kan man kreve

Hvilken dato du kan begynne å regne renter fra, kommer an på om betalingsfristen er bestemt på forhånd, eller om du har sendt påkrav (se under). Forsinkelsesrenten løper helt til den som skylder

*forsinkelses-
renter?* penger har betalt.

*Når datoen er
bestemt på
forhånd* Noen ganger er betalingsfristen bestemt på forhånd. Det kan for eksempel være at du og den som skylder deg penger avtaler hvilken dato pengene skal betales tilbake. Datoen for betaling kan også være bestemt av deg på forhånd, den kan følge av regler i loven, være bestemt i en dom eller på annen måte. Hvis kravet ikke er betalt innen denne datoen, kan du kreve forsinkelsesrenter. Du begynner å regne forsinkelsesrenter fra dagen etter betalingsfristen.

Hvis betalingsfristen er på en lørdag, søndag eller annen helligdag, 1. eller 17. mai, blir fristen for å betale utsatt til neste hverdag. Du kan regne forsinkelsesrenter fra dagen etter dette.

Eksempel Neda og Lise har inngått en avtale om at Lise skal få låne 10 000 kroner som hun skal betale tilbake 1. januar 2020. 15. februar har Lise fortsatt ikke betalt tilbake pengene. Fordi 1. januar er en helligdag, blir fristen for å betale utsatt til 2. januar. Neda kan kreve at Lise skal betale forsinkelsesrenter fra og med 3. januar.

*Etter at man
har sendt et
påkrav* Du kan også kreve forsinkelsesrenter hvis du har sendt et påkrav (for eksempel en skriftlig meddelelse eller en faktura) til den som skylder deg penger. Da kan du begynne å regne forsinkelsesrenter fra den 31. dagen etter at påkravet ble sendt. Det har ikke noe å si om du sendte påkravet på for eksempel en helligdag. Du kan lese mer om påkrav under «skriftlig meddelelse» på side 9 i brosjyren.

Neda og Lise har inngått en avtale om at Lise skal få låne 10 000 kroner. De har ikke bestemt

Eksempel

hvilken dato Lise skal betale tilbake pengene. Neda sender et skriftlig meddelelse til Lise 1. januar 2020, hvor hun skriver at Lise må betale tilbake de 10 000 kronene hun skylder. 15. februar har Lise fortsatt ikke betalt tilbake pengene. Neda kan kreve at Lise skal betale forsinkelsesrenter fra 1. februar.

På neste side kan du se et eksempel på hvordan en renteberegning kan se ut.

RENTEBEREGNING

Renteberegning 03.01.20-15.02.20

Regnet ut ved bruk av regjeringens forsinkelsesrentekalkulator:
www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/renter/kalkulator-for-forsinkelsesrenten ([29.10.20])

Dato	Hovedstol	Rente
03.01.20-15.02.20	10 000,00	111,61 kroner
Totalt rentekrav:		111,61 kroner

6.0 INNDRIVELSE MED ET SÆRLIG TVANGSGRUNNLAG

6.1 Varsel om tvangsfullbyrdelse

Skriftlig varsel

Hvis skyldneren ikke betaler innen forfallsdatoen i betalingsoppfordringen eller avtalen, er neste steg i inndrivelsesprosessen å sende et nytt skriftlig varsel til skyldneren om at kravet vil bli tvangsinnrevet. Dette varselet må oppfylle vilkårene i tvangsfullbyrdelsesloven § 4-18.

Vilkårene i § 4-18

For at varselet skal oppfylle vilkårene, må det gis en betalingsfrist på minst to uker og beskjed om at tvangsfullbyrdelse vil bli begjært hvis kravet ikke blir betalt.

Tvangsfullbyrdelse

Når varselet er sendt og skyldneren ikke har betalt innen fristen, besitter du et *tvangskraftig tvangsgrunnlag*. Da kan du få hjelp fra namsmyndighetene til å inndrive pengekravet ditt med tvang – såkalt tvangsfullbyrdelse.

Eksempel

Hvis Neda har sendt et påkrav og Lise ikke har betalt, kan Neda sende henne et skriftlig varsel. I varselet får Lise beskjed om å betale innen to uker og at hvis hun ikke gjør det, vil Neda be namsmyndighetene om hjelp til å få tilbake pengene med tvang. Hvis Lise ikke betaler i løpet av de to ukene, har Neda et tvangskraftig tvangsgrunnlag. Da kan Neda be namsmyndighetene om hjelp til å få pengene med tvang.

Nedenfor ser du et eksempel på et varsel som oppfyller vilkårene i tvangsfullbyrdelsesloven.

[Debitors fulle navn]
[Debitors folkeregistrerte adresse]
[Debitors postnummer og poststed]

[Sted, dato]

VARSEL ETTER TVANGSFULLBYRDELSSESLOVEN § 4-18

Beskrivelse av kravet

Kravet gjelder tilbakebetaling av penger du skylder meg, [0000] kroner. Det vises til [tvangsgrunnlag, for eksempel påkrav og tvistevarsel] av [datoen du sendte påkravet, dom i Forlikrådet eller dato i gjeldsbrevet] der kravet er ytterligere begrunnet. Se vedlagt kopi av påkrav og tvistevarsel med vedlegg. *Vedlegg 1.*

Spesifikasjon av kravet

Hovedstol	kr	0000
Renter (se renteberegning, <i>vedlegg 2</i>)	kr	0000
Totalt	kr	0000

Oppfordring om innfrielse av gjelden

Jeg krever at du betaler meg [0000] kroner. Beløpet bes overført til min konto [ditt kontonummer] straks, og senest innen 2 – to – uker fra datoen på dette brevet. **(jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 4-18 første ledd)**

Dersom kravet ikke betales i sin helhet innen fristen, vil kravet bli begjært tvangsinnrevet ved hjelp av namsmyndighetene etter tvangsfullbyrdelsesloven § 4-18 (jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 2-1) og ytterligere renter og omkostninger vil bli belastet deg. **(jf. forsinkelsesrenteloven § 2 og tvangsfullbyrdelsesloven § 3-1)** Det vil ikke bli gitt ytterligere varsel. **(jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 4-18 første ledd, siste setning)**

Jeg forbeholder meg retten til å komme med ytterligere bemerkninger og krav i saken.

Vennlig hilsen [navnet ditt]

[underskrift]

Vedlegg:

1. *Kopi av påkrav og tvistevarsel med vedlegg*
2. *Renteberegning*

6.2 Innsigelser fra skyldner

Hvis den andre er uenig i kravet

Namsmyndighetene kan ikke inndrive et krav på grunnlag av et påkrav hvis skyldneren kommer med innsigelser mot kravet. En innsigelse betyr at motparten sier seg uenig i kravet.

Saken avsluttes eller tas til forliksrådet

Hvis namsmyndighetene mottar innsigelser fra skyldneren, vil saken enten avsluttes eller tas inn for forliksrådet (se under). Ved *begjæring om utlegg* må du derfor si fra hvis du ønsker forliksrådsbehandling ved innsigelser.

Hvis skyldneren fremmer innsigelser, må du gå veien om forliksrådet for å skaffe deg et alminnelig tvangsgrunnlag ved dom eller forlik.

Hvis skyldneren kommer med innsigelser før kravet er sendt til namsmyndigheten, kan det derfor være både kostnads- og tidsbesparende å ta saken for forliksrådet med en gang.

Hvis du har fått et svar fra skyldneren og du er usikker på om det er en innsigelse, kan du ta kontakt med namsmannen for å få veiledning.

6.3 Begjæring om utlegg

Når du har et tvangskraftig tvangsgrunnlag, kan kravet drives inn med tvang (tvangsfullbyrdelse) ved at du sender kravet ditt til namsmyndigheten. Dette kalles begjæring om utlegg.

Begjæringen skal vanligvis leveres til namsmyndighetene i skyldnerens distrikt (der han eller hun bor). Den kan være enten skriftlig eller

Skriftlig og muntlig begjæring muntlig. Hvis begjæringen leveres muntlig, skrives den ned av namsmyndighetene og undertegnes av deg.

Eksempel Neda må sende en begjæring til namsmyndighetene i det distriktet der Lise bor. Hvis Neda drar til namsmyndighetene og forteller dem om kravet sitt, skal de skrive ned det hun forteller. Neda må underskrive med navnet sitt.

Elektronisk skjema Du kan laste ned elektronisk skjema for begjæring om utlegg på politiets nettside.

6.4 Hva kan det tas utlegg i?

Namsmyndighetene kan ta utlegg i det skyldneren eier, for eksempel lønn, hus eller bil.

Utleggstrekk Hvis det tas utlegg i skyldneres lønn, kalles dette utleggstrekk.

Utleggspant Hvis det tas utlegg i hus, bil eller andre ting, betyr det at kravet ditt blir sikret med utleggspant. Hvis du har utleggspant, kan du begjære at eiendelen blir tvangssolgt. Når du har utleggspant i noe som skyldneren eier, får du penger når det selges.

6.5 Hva kan det ikke tas utlegg i?

Beslagsfrie eiendeler Enkelte eiendeler er beslagsfrie. Det betyr at namsmyndighetene vanligvis ikke kan ta utlegg i disse eiendelene. Dette gjelder for eksempel enkelte personlige eiendeler som klær og andre

ting til personlig bruk. Hvis skyldneren eller noen i hans eller hennes husstand har en sykdom eller er ufør, skal det tas rimelig hensyn til det.

Livsopphold Namsmyndighetene kan heller ikke ta utlegg i skyldneren sine penger hvis de er nødvendige til livsopphold for skyldneren og husstanden.

Penger til livsopphold er det man trenger til å dekke nødvendige utgifter til for eksempel mat og kollektivtransport. Det er det offentlige som bestemmer beløpet til livsopphold. Dette kalles livsoppholdssatser.

Boutgifter Utgifter til bolig, som for eksempel husleie, kan man beholde i tillegg til livsoppholdssatsen. Utgiftene må være rimelige. Namsmyndighetene vil blant annet vurdere utgiftene for samme type boliger i samme område. Også husstanden sine behov vil bli vurdert. Hvis det ikke blir opplyst om boligutgifter, vil namsmyndighetene sette av penger etter satser for området der skyldneren bor.

«*Intet til utlegg*» Hvis namsmyndighetene ikke finner noe å ta utlegg i, kalles dette *intet til utlegg*. Det er viktig å merke seg at selv om det er *intet til utlegg*, vil begjæringen om utlegg virke fristavbrytende. Det betyr at kravet ikke blir foreldet før det har gått ti år og du kan få hjelp av namsmyndighetene til å inndrive kravet i løpet av denne perioden.

Les mer om foreldelse under punkt 9.

7.0 INNDRIVELSE MED ET ALMINNELIG TVANGSGRUNNLAG

Dom eller rettsforlik

Hvis skyldneren ikke betaler innen betalingsfristen i for eksempel dommen eller rettsforliket, kan du sende en begjæring om utlegg til namsmyndighetene.

7.1 Særlig varslingsregel

Hvis det ikke er begjært tvangsfullbyrdelse innen ett år etter at betalingsfristen i dommen eller rettsforliket gikk ut, må du sende et varsel til skyldneren. I varselet må du forteller skyldneren at du vil tvangsinn drive pengene, hvis han eller hun ikke betaler innen to uker.

Hvis skyldner ikke betaler i løpet av disse to ukene, kan du sende en begjæring om tvangsfullbyrdelse til namsmyndighetene

Se punkt 6.1 for mer informasjon om slikt varsel.

Eksempel

Neda og Lise var i forlikrådet for over ett år siden. Der fikk de en dom som sier at Lise skal betale 10 000 kroner til Neda innen to uker. Lise har fortsatt ikke betalt. For å få hjelp av namsmyndighetene til å tvangsinn drive pengene, må Neda sende et varsel til Lise. Hvis Lise ikke betaler, kan Neda sende en utleggsbegjæring til namsmyndighetene når det er gått to uker fra hun sendte varselet.

8.0 FORLIKSRADET

Forliksrådet er en type domstol. Forliksrådet er et sted hvor private parter som er uenige om noe, for eksempel om betaling av penger, møtes for å komme til enighet eller for å få en dom. Det finnes forliksråd i alle kommuner.

Hvis partene blir enige i forliksrådet, kan de lage en avtale. En slik avtale kalles et rettsforlik. Hvis de ikke blir enige om en avtale, kan forliksrådet i enkelte tilfeller avsi en dom.

Innsigelser

Hvis du vil drive inn et pengekrav med et særlig tvangsgrunnlag og det har kommet innsigelser mot kravet, må du klage skyldneren inn for forliksrådet for å få et alminnelig tvangsgrunnlag gjennom dom eller forlik.

Se mer om innsigelser under punkt 6.2.

8.1 Varsel etter tvisteloven § 5-2

Skriftlig varsel til skyldneren

Før forliksklagen sendes inn til forliksrådet, skal skyldneren få et varsel etter tvisteloven § 5-2 om at saken vil tas inn for forliksrådet. Et slikt varsel må opplyse skyldneren om kravet og grunnlaget for det.

JURK bemerker at et påkrav gjerne utformes slik at det også oppfyller kravene til tvistevarsel etter tvisteloven § 5-2. JURK sin påkravsmal (se side 10) oppfyller kravene til tvistevarsel etter tvisteloven § 5-2.

Eksempel Før Neda kan sende inn en klage til forliksrådet må hun sende et varsel til Lise der hun sier til Lise at hun vil ta saken til forliksrådet. Hun må også si hva hun krever og hvorfor. Hvis hun har sendt et påkrav som også oppfyller kravene til et varsel etter tvisteloven § 5-2, trenger hun ikke å sende flere brev til Lise, men kan sende inn en forliksklage med en gang.

8.2 Forliksklage

Hovedregel En forliksklage behandles vanligvis av forliksrådet der skyldneren bor. En forliksklage kan leveres skriftlig eller muntlig.

Du kan kontakte forliksrådet for mer informasjon.

JURK har en egen brosjyre om forliksrådet. Vi anbefaler at du leser den dersom du skal møte i forliksrådet eller vurderer å klage inn en sak for forliksrådet.

9.0 FORELDELSE

Hva betyr foreldelse? At et pengekrav foreldes, betyr at pengene i utgangspunktet ikke lenger kan kreves tilbake fordi det har gått for lang tid. Foreldelse hindrer ikke en person i å forsøke å kreve beløpet fra skyldneren på egenhånd, men hvis kravet er foreldet så kan det ikke lenger inndrives ved hjelp av namsmyndighetene. Forliksrådet kan heller ikke avsi dom når kravet er foreldet.

Foreldelsesfristen Den vanlige foreldelsesfristen for pengekrav er tre år. Dette betyr at du må drive inn kravet senest tre

år etter den dag da du tidligst hadde rett til å kreve pengene. Hvis kravet stammer fra pengelån eller gjeldsbrev er foreldelsesfristen ti år.

*Avbryte
fristen*

Hvis du har et tvangsgrunnlag, avbrytes foreldelsesfristen ved begjæring om tvangsfullbyrdelse, for eksempel ved begjæring om utlegg. Fristen avbrytes også ved å sende inn forliksklage til forliksrådet Ved dom, forlik eller avgjørelse fra namsmyndighetene, løper en ny foreldelsesfrist på ti år.

Eksempel

Neda må kreve tilbake pengene sine fra Lise før det har gått tre år, med mindre kravet til Neda kommer fra et pengelån eller Lise har skrevet under på et gjeldsbrev. For å forhindre at kravet blir foreldet, kan Neda sende en begjæring om utlegg til namsmyndighetene eller sende inn en forliksklage.

*Erkjennelse
fra skyldner*

Foreldelsesfristen kan også avbrytes ved at skyldneren erkjenner å skyldte pengene, for eksempel ved å love å betale eller ved å betale renter. I så fall løper det en ny foreldelsesfrist etter erkjennelsen. JURK bemerker at det er lurt å få et løfte om betaling skriftlig.

Eksempel

Hvis Lise lover å betale pengene hun skylder, eller hvis hun betaler renter, begynner fristen å løpe på nytt. Neda får da mer tid til å kreve tilbake pengene sine. Det er lurt av Neda å si til Lise at hun må skrive ned at hun lover å betale. Da har Neda bevis på at Lise har lovet å betale hvis namsmyndighetene spør om det senere.

10.0 HVA KOSTER DET?

*Saks-
kostnader til
nams-
myndighetene*

Hvis du vil tvangsinndrive et pengekrav ved hjelp av namsmyndighetene, kan det føre til at du må betale sakskostnader. Det vil si at du må betale penger for å drive inn kravet.

Sakskostnadene skal i utgangspunktet dekkes av den som skylder penger når kreditor (saksøkeren) krever det. Hvis det tas utlegg eller tvangssalg gjennomføres, vil saksøkeren som hovedregel kunne inndrive sakskostnadene fra debitor sammen med hovedkravet.

Kostnadene kreves som hovedregel inn av namsmyndighetene i etterkant av inndrivelsesprosessen.

*Saks-
kostnader til
forliksrådet*

Den som sender en sak til forliksrådet, må betale rettsgebyret. Hvis rettsgebyret tas med som en sakskostnad man krever erstattet i forlikssklagen, kan skyldneren bli dømt til å erstatte utgiften.

*Hjelp fra
JURK*

JURK kan bistå med inndrivelse av pengekrav i noen saker.

Hvis det må betales rettsgebyr i saken, må du på forhånd betale pengene inn til vår klientkonto.

10.1 Hva er et rettsgebyr?

Et rettsgebyr er et beløp som må betales av den som går til sak eller anker en rettsavgjørelse. Fra 1. januar 2020 er et rettsgebyr (1R) 1 172 kroner. Når rettsgebyret ender med desimaler, skal gebyret rundes nedover til nærmeste krone.

Under finner du en oversikt over de gjeldende rettsgebyrene fra 1. januar 2020. JURK bemerker at satsene endres hvert år.

*Begjæring
om utlegg*

Ved begjæring om utlegg til namsmyndighetene må du betale 1 992 kroner (1R x 1,7).

*Behandling i
forlikrådet*

Det koster 1 347 kroner (1R x 1,15) å sende en sak til forlikrådet.

11.0 HVEM KAN DU TA KONTAKT MED?

11.1 Namsmannen i ditt distrikt

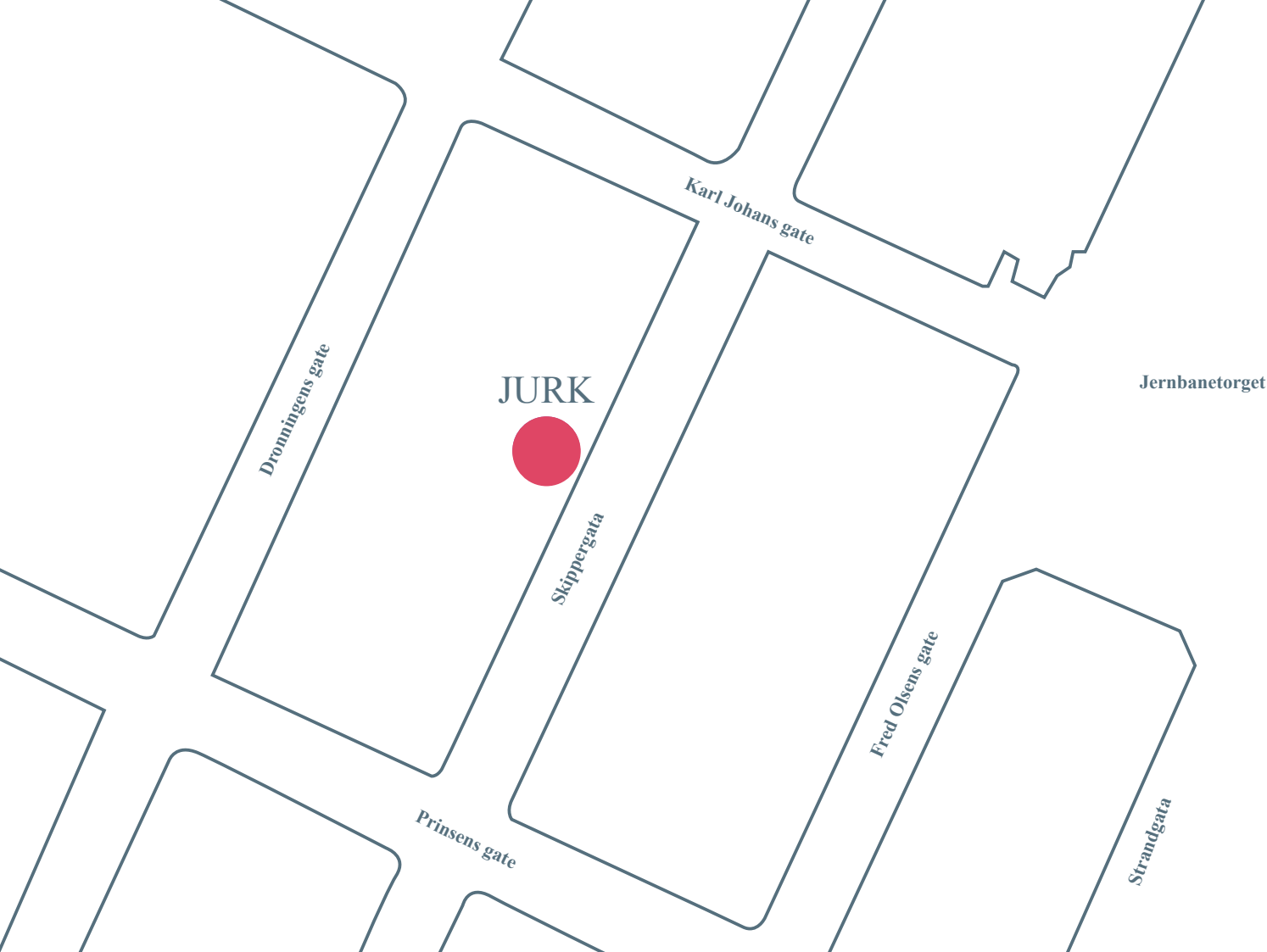
Du kan kontakte namsmannen i ditt distrikt ved å ringe 02800 eller gå inn på nettsiden.

11.2 Juridisk rådgivning for kvinner

Juridisk rådgivning for kvinner (JURK) gir gratis juridisk rådgivning til alle som definerer seg som kvinner. Du kan finne informasjon om oss på nettsiden www.jurk.no.

Du kan ringe oss på 22 84 29 50 eller komme til oss i Skippergata 23, 0154 Oslo.

Du kan sende inn saken din til oss elektronisk. Det kan du gjøre på www.jurk.no → «Send oss din sak».

KONTAKT OSS

**Telefon:
22 84 29 50**

**Adresse:
Juridisk rådgivning for kvinner
Skippergata 23
0154 Oslo**

www.jurk.no

